

SOPHIE KINSELLA

YLLÄTÄ MINUT

SOPHIE
KINSELLA

Yllätä minut

SUOMENTANUT KAISA KATTELUS

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS

SURPRISE ME

COPYRIGHT © MADHEN MEDIA LTD 2018

SUOMENKIELINEN LAITOS © KAISA KATTELUS JA WSOY 2018

ISBN 978-951-0-43118-4

PAINETTU EU:SSA

Henrylle

»Nykyiset 20-vuotiaat saavuttavat 100 vuoden iän kolme kertaa todennäköisemmin kuin isovanhempansa ja kaksi kertaa todennäköisemmin kuin vanhempansa.»

OFFICE FOR NATIONAL STATISTICSIN RAPORTTI, 2011

»Elinajanodote nousee niin nopeasti, että meidän on syytä muuttaa radikaalisti käsitystämme vanhuudesta...»

SIR STEVEN WEBB, BRITANNIAN ELÄKEMINISTERI 2010–2015

PROLOGI

Minulla on aviomiestäni varten oma salainen sanasto. Sanoja joita olen keksinyt ihan vain kuvailemaan häntä. En ole koskaan kertonut niistä hänelle, sanoja vain pälkähtelee silloin tällöin päähäni. Esimerkiksi...

Kipruinen: suloinen tapa, jolla hän kurtistaa naamaansa kun on ymmällään, nostelee kulmiaan ja katsoo vetoavasti, aivan kuin sanoisi: »Selitä!» Dan ei ole mielellään ymmällään. Hänestä kaiken pitää olla mutkatonta. Selkeää. Avointa.

Pingeä: kireä, puolusteleva käytös aina kun puhe kääntyy minun isääni. (Hän luulee etten huomaa.)

Päkähtynyt: kun elämä on ottanut ja pamauttanut häntä päin naamaa niin kovaa, että henki on hetkeksi salpautunut.

Viimeinen on itse asiassa käypä yleissana. Sillä voi kuvata ketä tahansa. Juuri nyt sillä voi kuvata minua. Sillä arvatkaas mitä. Olen päkähtynyt. Keuhkoni ovat jäätyneet. Poskiani pistelee. Olen kuin mikäkin saippuaopperan näyttelijä ja tässä on syy: 1. olen penkomassa Danin työhuonetta sillä aikaa kun 2. hän on töissä eikä tiedä mitä teen, ja 3. olen avannut salaisen lukitun pöytälaatikon, ja 4. olen täysin typertynyt siitä, mitä olen löytänyt, mitä pidän kädessäni, mitä näen edessäni.

Tuijotan löytöä olkapäät kohoillen. Aivoni kailottavat tällaisia paniikkiviestejä: *Mitä? Ja: Tarkoittaako tämä...? Ja: Älä. Ei. Tämä on erehdys. Tämän on pakko olla erehdys.*

Ja pahin kaikista: *Oliko Tilda koko ajan oikeassa? Olenko minä itse aiheuttanut tämän?*

Tunnen että kyynelet tekevät tuloaan ja niiden mukana epäusko. Ja kauhu. En vielä tiedä mikä tunne vie voiton. Tai itse asiassa tiedän. Epäusko on voitolla ja se yhdistää voimansa vihaan. »Siis ihanko totta?» tekisi mieli huutaa. »*Ihanko totta, Dan?*»

Mutta en huuda. Otan vain pari kuvaa puhelimellani, koska... no siksi vain. Niistä voi vielä olla hyötyä. Sitten panen löytöni takaisin laatikkoon, suljen sen, lukitsen huolellisesti, varmistan vielä kerran (minulla on lievä pak-koneuroosi joka liittyy ovien lukitsemiseen, pesukoneen sammuttamiseen, sen sellaiseen, ei mitään vakavaa, en ole hullu enkä mitään, vain vähän... no jaa) ja peräännyin kuin tekisin lähtöä rikospaikalta.

Luulin, että tunnen mieheni läpikotaisin ja hän minut. Olen nähnyt hänen itkevän katsoessaan elokuvaa *Up – kohti korkeuksia*. Olen kuullut hänen huutavan unissaan: »Minä tuhoan teidät!» Hän on nähnyt minun pesevän alkkareitani lomalla (koska hotellien pesuloiden hinnat ovat aivan nau-rettavia), ja hän on jopa ripustanut niitä pyyhetelineelle.

Me olemme aina olleet *se pari*. Toisiinsa sulautuneet. Toisiinsa kietoutuneet. Me luemme toistemme ajatuksia. Me täydennämme toistemme lauseet. Minä luulin, ettemme voisi enää tuottaa toisillemme yllätyksiä.

Mikä vain osoittaa, miten vähän tiesin.

1

Viisi viikkoa aikaisemmin

Kaikki alkoi kymmenvuotispäivänämme. Kuka olisi uskonut?

Itse asiassa kysymys on kaksijakoinen: 1. Kuka olisi uskonut, että kaikki alkaisi sellaisena onnenpäivänä? Ja 2. Kuka olisi uskonut, että saavutamme kymmenvuotispäivän?

Kymmenellä vuodella en tarkoita kymmentä vuotta häistä. Tarkoitin kymmentä vuotta ensikohtaamisesta. Me tapasimme kaverini Alisonin syntymäpäivillä. Sinä päivänä meidän elämämme muuttui täydellisesti. Dan hoiteli grilliä ja minä pyysin häneltä jauhelihapihviä ja... *pam*.

Ei siis *pam*, rakastuminen ensisilmäyksellä. Vaan *pam*, minä ajattelin: Mmm. Ihanat silmät. Ihanat käsivarret. Kiva tyyppi. Danilla oli sininen T-paita joka korosti hänen silmiään. Hänellä oli esiliina vyötäisillä ja hän käänteli pihvejä tosi tehokkaasti. Aivan kuin olisi tiennyt mitä teki. Aivan kuin olisi ollut pihvikunkku.

Hassuinta on, etten ollut koskaan pitänyt pihvinkääntötaitoa sellaisena ominaisuutena jota miehessä etsin. Mutta siinä sen näkee.

Kun katsoin häntä hoitelemassa grilliä iloinen hymy kasvoillaan... olin aika otettu.

Menin siis kysymään Alisonilta, kuka hän oli («vanha kaveri yliopistolta, kiinteistöalalla, tosi kiva tyyppi»), ja aloitin flirttailevan jutustelun. Ja kun siitä ei seurannut mitään,

pyysin Alisonia kutsumaan meidät molemmat syömään. Ja kun se ei tuottanut tulosta, törmäsin Daniin »sattumalta» Cityssä kahdesti, toisella kerralla hyvin antavassa paidassa (suoraan sanoen aika hutsahtavassa, mutta aloin käydä epätoivoiseksi). Ja silloin lopulta, *lopulta*, hän huomasi minut ja pyysi minua ulos ja välillemme syttyi rakkaus, no, ehkä viidennellä silmäyksellä.

Hän puolustautuu (jälkiviisaasti) sillä, että oli lopettelemassa toista suhdetta eikä ollut ihan »kartalla».

Lisäksi: Olemme hieman muokanneet tätä tarinaa kertoessamme sitä muille ihmisille. Otetaan esimerkiksi antava hutsupaita. Turha sitä on mainostaa.

Oli miten oli. Palataan alkuun: katseemme kohtasivat grillin yli, ja siitä kaikki lähti. Se oli niitä kohtalokkaita hetkiä, jotka vaikuttavat koko loppuelämään. Hetkiä, joita muistellaan hellästi. Hetkiä, joita juhlitaan kymmenen vuotta myöhemmin syömällä lounasta Barissa.

Me viihdymme Barissa. Siellä on hyvää ruokaa ja me pidämme sen ilmapiiristä. Dan ja minä pidämme itse asiassa yleensä samoista asioista – elokuvista, stand-up-koomikoista, kävelylenkeistä – vaikka on meillä terveitä mielipide-erojakin. Minä en esimerkiksi ikinä kuntoile pyörällä. Eikä Dan käy jouluostoksilla. Hän ei ole kiinnostunut lahjoista, ja hänen syntymäpäivänsä aiheuttavat nykyään ihan oikeita kinoja. (Minä: »Kai sinä nyt jotain haluat. Mieti nyt.» Dan (ahdistuneena): »No hanki vaikka... öö... Pesto taitaa olla lopussa. Hanki purkki pestoa.» Minä: »Pestopurkki? Synttärilahjaksi?»)

Mustamekkoinen nainen saattaa meidät pöytään ja ojentaa kaksi isoa harmaata kansiota.

»Meillä on uusi lista», hän kertoo. »Tarjoilija tulee pian.»

Uusi lista! Kun hovimestari lähtee, katson Dania ja näen, miten hänen silmissään tuikkii.

»Ai jaa?» sanon kiusoittelevasti. »Niinkö muka?»

Hän nyökkää. »Helppo juttu.»

»Lesoilija», sanon.

»Haaste vastaanotettu. Onko sinulla kynää?»

»Tietysti.»

Minulla on aina laukussa paperia ja kyniä, koska me leikimme aina tätä leikkiä. Annan hänelle kuulakärkikynän ja muistikirjasta revityn lehden ja otan itselleni myös.

»Okei», sanon. »Alkoi.»

Me hiljenemme ja uppoudumme kumpikin listaan. Tarjolla on sekä lahnaa että piikkikampelaa, mikä vaikeuttaa valintaa... mutta siitäkin huolimatta tiedän varmasti, mitä Dan aikoo tilata. Hän yrittää tietysti harhauttaa, mutta en anna hänen hämätä itseäni. Tiedän tarkalleen, miten hänen ajatuksensa kiertävät ja kaartavat.

»Valmista.» Dan kirjoittaa nopeasti pari sanaa ja taittaa paperin.

»Valmista!» Minä kirjoitan oman vastaukseni ja taitan paperin juuri kun tarjoilija saapuu pöytään.

»Haluatteko tilata jotain juotavaa?»

»Ilman muuta, ja ruokaa myös.» Hymyilen hänelle. »Minulle Negroni, sitten kampasimpukoita ja kanaa.»

»Minulle gin tonic», sanoo Dan, kun tarjoilija on lopettanut kirjoittamisen. »Minäkin otan kampasimpukoita ja sitten lahnaa.»

Tarjoilija lähtee, ja me odotamme kunnes hän on kuulomatkan ulkopuolella. Sitten:

»Onnistuin!» Työnnän paperilappuni Danille. »En tosin arvannut GT:tä. Minä luulin että joisit samppanjaa.»

»Minulla on kaikki oikein. Helppo nakki.» Dan ojentaa minulle paperinsa, ja siinä seisoo hänen siistillä käsialallaan: Negroni, kampasimpukoita, kanaa.

»Hemmetti!» huudahdan. »Minä ajattelin että kirjoittaisit merirapu.»

»Ai polentan kanssa? Älä naurata.» Hän hymyilee ja kaa-
taa minulle lisää vettä.

»Tiedän että olit vähällä valita piikkikampelan.» Minun
on pakko pikkuisen rehennellä, osoittaa miten hyvin tunnen
hänet. »Punnitsit otatko sitä vai lahnaa, mutta otit lahnaa,
koska sinun teki mieli sahramifenkolia.»

Danin hymy levenee. Nappiin meni.

»Muuten», lisään ja levitän ruokaliinan. »Puhuin siitä –»

»Ai hyvä! Mitä hän –»

»Sopii.»

»Mahtavaa.» Dan siemaisee vettä ja minä pyyhin mieles-
säni tämän aiheen yli asialistalta.

Meidän keskustelumme ovat usein tällaisia. Pällekkäisiä
lauseita, puolikkaita ajatuksia ja pikaviestejä. Minun ei tar-
vinnut sanoa: »Puhuin lastenhoitaja-Karenille lastenvahti-
vuorosta.» Dan tiesi. Emme me varsinaisesti ajatustenluki-
joita ole, mutta yleensä aavistamme täsmälleen, mitä toinen
aikoo sanoa seuraavaksi.

»Ai niin, meidän pitää puhua äidin –» hän sanoo ja juo
lasistaan.

»Niin pitää. Ajattelin, että lähdetään menemään suoraan –»

»Joo. Hyvä idea.»

Taas: meidän ei tarvitse sanoa ääneen, että pitää puhua
hänen äitinsä syntymäpäiväjuhlasta ja että me voimme läh-
teä sinne suoraan tyttöjen balettitunnilta. Me molemmat tie-
dämme. Minä ojennan hänelle leipäkorin ja tiedän, että hän
valitsee juureen tehdyn leivän, ei siksi että pitäisi siitä aivan
erityisesti vaan siksi, että tietää minun rakastavan focacciaa.
Sellainen mies Dan on. Sellainen joka antaa toiselle tämän
lempileivän.

Juomat tulevat, ja me kilistämme. Olemme molemmat
aika rennoissa lounastunnelmissa, koska meillä on loppu-
päivä vapaata. Olemme uudistaneet sairausvakuutuksemme,

ja siksi meidän pitää mennä lääkärintarkastukseen, joka on varattu iltapäiväksi.

»Siis, kymmenen vuotta.» Kohotan kulmiani. »*Kymmenen vuotta.*»

»Uskomatonta.»

»Päästiin tähän asti!»

Kymmenen vuotta. Se on melkoinen saavutus. Tuntuu kuin olisimme kivunneet vuorenhuipulle. Siis kokonainen vuosikymmen! Kolme muuttoa, yhdet häät, yhdet kaksoset, noin kaksikymmentä Ikea-hyllykköä... siis lähestulkoon ihmiselämä.

Ja meillä on onnea, kun olemme tässä, kun olemme yhä yhdessä. Tiedän sen. Monikaan tuttu pari, joka aloitti samoihin aikoihin kuin me, ei ole ollut yhtä onnekas. Ystäväni Nadian avioliitto kesti kolme vuotta. Ei vain ottanut tulta.

Katson rakastavasti Danin kasvoja – niin tuttuja kasvoja, korkeita poskipäitä, pisamia ja pyöräilyn tuomaa tervettä hehkua. Hänen vaaleanruskeaa, taipuisaa tukkaansa. Elinvoimaa, joka uhkuu hänestä jopa lounaalla.

Hän katsoo juuri puhelintaan ja minäkin vilkaisen omaani. Meillä ei ole mitään puhelinkieltoja treffeillämme, sillä kuka nyt selviäisi kokonaisesta ateriasta tarkistamatta viestejä?

»Hei, minulla on sinulle yksi pikku juttu», hän sanoo äkkiä. »Eihän tämä mikään virallinen vuosipäivä ole mutta...»

Hän ojentaa suorakaiteen muotoisen paketin, ja arvaan heti, että siinä on yksi siivouskirja, jonka olen halunnut lukea.

»Vau!» huudahdan avattuani paketin. »Kiitos! Minullakin on sinulle jotain...»

Dan hymyilee jo tietävästi punnitessaan pakettia kädessään. Hän kerää paperipainoja, ja aina kun hänellä on syntymäpäivä tai jokin muu juhla, hankin hänelle uuden.

(Ja lisäksi tietysti pestipurkin.) Se on turvallinen lahja. Ei, ei turvallinen, se kuulostaa tylsältä emmekä me missään tapauksessa ole tylsiä. Sanotaan vaikka... No. Minä tiedän, että hän pitää paperipainoista, ja miksi tuhlaisin rahaa johonkin riskihankintaan?

»Tykkäätkö siitä?»

»Tykkään.» Hän kurkottaa antamaan minulle suukon ja kuiskaa: »Ja tykkään sinusta.»

»Tuosta minä tykkään», minä kuiskaan takaisin.

Varttia vailla neljältä iltapäivällä me istumme lääkärin vastaanotolla erittäin hyväntuulisina niin kuin ihminen vain on, kun on iltapäivä vapaata töistä, lapset ovat menneet kaverille kylään koulun jälkeen ja maha on täynnä ihanaa ruokaa.

Me emme ole koskaan tavanneet lääkäri Bamfordia – hän on vakuutusyhtiön valitsema – ja hän onkin aikamoinen tapaus. Ensinnäkin hän ottaa meidät sisään yhdessä, mikä on epätavallista. Hän mittaa verenpaineen, kyselee yhtä ja toista ja tarkastaa ennalta tehdyn kuntotestin tulokset. Kirjoittaessaan lausuntoa hän lukee teatraalisella äänellä:

»Rouva Winter, viehättävä 32-vuotias nainen, ei tupakoi, syö terveellisesti...»

Dan vilkaisee minua vitsikkäästi, kun lääkäri mainitsee terveellisen ruokavalion, mutta minä en ole huomaavinani. Tänään on vuosipäivä – ei sitä lasketa. Ja minun oli ihan pakko saada se tuplasuklaamousse. Huomaan peilikuvani kaapin lasioivessa, oikaisen välittömästi selkääni ja vedän vatsaa sisään.

Olen vaalea, ja minulla on pitkä taipuisa tukka. Siis tosi pitkä. Vyötäisille ulottuva. Vähän niin kuin Tähtäpäällä. Se on ollut pitkä lapsesta saakka, ja ajatuskin sen leikkaamisesta tuntuu sietämättömältä. Vaalea pitkä tukka on ikään kuin tavaramerkkini. Se on minun juttuni. Ja isä rakasti sitä. Joten.

Meidän kaksostyttömmekin ovat vaaleita, ja minä otan heidän vaaleudestaan kaiken irti ja puen heitä ihaniin skandinaavisiin raitapaitoihin ja liivihameisiin. Tai puin tähän vuoteen asti, kunnes he yhtäkkiä tajusivat, että jalkapallo on parasta maailmassa ja päättivät elää elämänsä Chelsean räikeänsinisissä tekokuituisissa pelipaidoissa. En syytä Dania. Kovin paljon.

»Herra Winter, voimakas 32-vuotias mies...» Bamford aloittaa Danin lääkärilausunnon, ja minä tukahdutan tyrs-kähdyksen. »Voimakas.» Nyt Dan on onnessaan.

Tietysti hän kuntoilee, niin kuin minäkin. Mutta ei hän mikään lihaskimppu ole. Hän on... hän on juuri oikeanlainen. Daniksi. Juuri oikeanlainen.

»...ja tässä sitä ollaan. Hieno suoritus!» Bamford lopettaa kirjoittamisen ja katsoo meitä hymyillen niin että hampaat hohtavat. Hänellä on tupee, jonka huomasin heti sisään tullessani, mutta olen välttely huolellisesti katsomasta sitä. Minä kerään työkseni varoja Willoughby Houselle, joka on pieni, persoonallinen museo Lontoon keskiosassa. Olen paljon tekemisissä varakkaiden ja iäkkäiden lahjoittajien kanssa ja näen yhtenäen tupeita – sekä hyviä että huonoja.

Ei, perun sanani. Huonoja ne ovat kaikki.

»Ihastuttava, terve pariskunta.» Bamford kuulostaa hyväksyvältä aivan kuin kirjoittaisi meille kiitettävää koulutodistusta. »Kuinka pitkään olette olleet naimisissa?»

»Seitsemän vuotta», kerron. »Ja ennen häitä seurustelimme kolme vuotta. Itse asiassa tänään on tasan kymmenen vuotta siitä, kun me tapasimme!» Minussa kuohahtaa rakkaus, ja puristan Danin kättä. »Kymmenen vuotta!»

»Kymmenen vuotta yhdessä», Dan vahvistaa.

»Onneksi olkoon! Teillä kahdella onkin aikamoinen sukupuu.» Bamford tutkii tietojamme. »Isovanhemmat vielä hengissä, ja ne jotka eivät ole, ovat kuolleet korkeassa iässä.»

»Aivan.» Dan nyökkää. »Minun isovanhempani elää porskuttavat, ja Sylvienkin toisen puolen isovanhemmat kukoistavat Etelä-Ranskassa.»

»Ovat säilöneet itsensä Pernodiin», sanon ja hymyilen Danille.

»Mutta vanhemmistako vain kolme on elossa?»

»Isäni on kuollut auto-onnettomuudessa», selitän.

»Ahaa.» Bamfordin katse himmenee myötätuntoisesti.

»Oliko hän muuten terve?»

»Kyllä vain. Erittäin terve. Äärettömän terve. Hän oli superterve. Hän oli uskomaton. Hän oli...»

En mahda mitään, kaivan jo puhelinta esiin. Isä oli todella komea. Bamfordin täytyy nähdä omin silmin, tajuta mistä puhun. Kun tapaan ihmisiä, jotka eivät tunteneet isää, minussa herää lähestulkoon raivo, koska he eivät saaneet nähdä häntä eivätkä kokea hänen lujaa, innostavaa kädenpuristustaan ja koska he eivät voi ymmärtää mitä me olemme menettäneet.

Kaikki sanovat, että hän näytti aivan Robert Redfordilta. Hänessä oli samaa hehkua. Samaa karismaa. Hän oli loistokas vielä vanhetessaankin, ja nyt hänet on viety meiltä. Ja vaikka hänen kuolemastaan on kulunut jo kaksi vuotta, saattaa välillä vieläkin käydä niin, etten herättyäni heti muista sitä, ja sitten totuus iskee suoraan palleaan.

Bamford katsoo kuvaa minusta ja isästä. Se on lapsuudenkuva – löysin sen hänen kuolemansa jälkeen ja skannasin puhelimelle. Se on varmaan äidin ottama. Isä ja minä istumme entisen talomme terassilla magnolian alla. Me nauromme vitsille, jota en enää muista, ja kesäauringon täplikäs valo leiskuu vaaleissa hiuksissamme.

Tarkkailen Bamfordin reaktiota, haluaisin että hän huudahtaisi: »Miten hirvittävä menetys koko maailmalle, miten te kestitte sen?»

Mutta ei hän tietenkään niin sano. Olen huomannut, että mitä pitempi aika kuolemasta on kulunut, sitä hillitymmin tuntemattomat ihmiset siihen suhtautuvat. Bamford vain nyökkää. Sitten hän ojentaa puhelimen takaisin ja sanoo: »Kiva kuva. No niin, olette selvästi tulleet terveisiin sukulaisiinne. Ellei onnettomuuksia satu, ennustan että teitä odottaa pitkä elämä.»

»Mahtavaa!» Dan sanoo. »Juuri tuon me halusimmekin kuulla!»

»Nykyään ihmiset elävät entistä pidempään.» Bamford hymyilee meille ystävällisesti. »Tämä on nähkääs minun erikoisalaani, pitkäikäisyys. Elinajanodote nousee joka vuosi. Mutta maailma ei ole vielä päässyt kärryille. Hallitus... teollisuus... eläkefirmat... ne eivät ole ajan hermolla.» Hän nauuraa lempeästi. »Kuinka pitkään te kaksi esimerkiksi arvelette elävänne?»

»Ai.» Dan epäröi. »No... en tiedä. Kahdeksankymmentävuotiaiksi? Kahdeksankymmentäviisi?»

»Minä veikkaan että yhdeksänkymmentä», heläytän reippaasti. Mummi kuoli 90-vuotiaana, joten kai minäkin niin vanhaksi elän?

»Voi, sinä elät yli satavuotiaaksi», Bamford sanoo varman oloisesti. »Ehkä satakaksi. Sinä taas...» Hän katsoo Dania. »Et välttämättä ihan niin pitkään. Sanoisin sata.»

»Ei kai elinajanodote niin paljon ole noussut», Dan sanoo epäilevästi.

»Ei keskimääräinen», Bamford myöntää. »Mutta te kaksi olette keskiarvoa korkeammalla, mitä terveyteen tulee. Te pidätte itsestänne huolta, teillä on hyvät geenit... Uskon vakaasti, että te molemmat elätte satavuotiaiksi. Vähintään.»

Hän hymyilee hyväntahtoisesti kuin lahjaa antava joulu-pukki.

»Vau!»

Yritän kuvitella itseäni 102-vuotiaana. En ole koskaan ajatellut eläväni niin vanhaksi. En ole koskaan ajatellut koko elinajanodotetta. Olen vain mennyt virran mukana.

»Jopas jotakin!» Danin kasvot ovat kirkastuneet. »Sata-vuotiaiksi!»

»Minä elän satakaksivuotiaaksi», sanon nauraen. »Ajatte-lepa minun huippupitkää elämääni!»

»Miten kauan olettekaan olleet naimisissa?» Bamford kysyy. »Seitsemän vuotta?»

»Aivan.» Hymyilen hänelle. »Ja yhdessä kymmenen.»

»Ajatelkaa miten hyvä uutinen tämä on.» Bamfordin silmät tuikkivat riemusta. »Teillä on edessä vielä kuusikymmentäkahdeksan ihanaa aviovuotta!»

M-

Mitä?

Hymyni ikään kuin jähmettyy. Tuntuu kuin ilma sakenisi. En ole varma pystynkö hengittämään kunnolla.

Kuusikymmentäkahdeksan?

Sanoiko hän juuri...

Vielä kuusikymmentäkahdeksan aviovuotta? Danin kanssa?

Siis kyllähän minä Dania rakastan ja niin edelleen mutta...

Vielä kuusikymmentäkahdeksan vuotta?

»Toivottavasti teillä riittää sanaristikkoja täytettäväksi!» Lääkäri hörähtää hilpeästi. »Kannattaa ehkä panna keskustelunaiheita säästöön. Vaikka onhan aina telkkari!» Hän kuvittelee selvästi olevansa ratkiriemukas. »Aina on dvd-bokseja!»

Minä hymyilen vaisusti ja vilkaisen, arvostaako Dan Bamfordin vitsejä. Mutta Dan on ilmeisesti transsissa. Hän on pudottanut muovisen vesimukin lattialle eikä edes huomaa sitä. Hänen kasvonsa ovat tuhkanharmaat.

»Dan.» Tuuppaan häntä jalkaan. »Dan!»

»Aivan!» Dan tulee tajuihinsa ja hymyilee minulle elotomasti.

»Eikö olekin mahtava uutinen?» saan sanotuksi. »Vielä kuusikymmentäkahdeksan vuotta yhdessä! Sehän on... Siis... Ollaan tosi onnekkaita!»

»Toden totta», Dan sanoo tukahtuneella, epätoivoisella äänellä. »Kuusikymmentäkahdeksan vuotta. Ollaan... onnekkaita.»

2

Hyvähän tämä uutinen tietysti on. Aivan mahtava. Me olemme huipputerveitä, me elämme pitkään... tätä pitäisi juhlia!

Mutta vielä kuusikymmentäkahdeksan vuotta avioliittoa? Oikeasti? Siis...

Oikeasti?

Istumme molemmat hiljaa kotimatalla autossa. Minä vilkuilen Dania aina kun hän ei katso minua, ja huomaan että hän tekee samoin.

»Se oli mukava kuulla, vai mitä?» aloitan viimein. »Että eletään satavuotiaiksi ja ollaan naimisissa...» En pysty lausumaan lukua ääneen, en vain pysty. »Vielä aika pitkään», lopetan laimeasti.

»Ai», Dan sanoo kääntämättä päätään. »Joo. Hieno homma.»

»Tällaistako sinä... kuvittelit?» kysyn varovasti. »Siis mitä avioliittoon tulee. Että se on... öö... näin pitkä.»

Dan on kauan hiljaa. Hän rypistää otsaansa vaitonaisuena niin kuin aina, kun hänen aivonsa käsittelevät jotakin valtavaa, mutkikasta ongelmaa.

»Onhan se pitkä aika», hän sanoo viimein. »Vai mitä sanot?»

»Pitkä on.» Nyökkään. »Tosi pitkä.»

Taas tulee hiljaista, Dan kääntyy risteyksestä ja minä tarjoan hänelle purkkaa, sillä minä olen aina purkanantaja autossa.

»Mutta mukavan pitkä, vai mitä?» yritän.

»Ilman muuta», Dan vastaa melkein liian nopeasti. »Tietysti!»

»Hienoa!»

»Hienoa. Siis.»

»Siis.»

Taas me vaivumme hiljaisuuteen. Tavallisesti tietäisin tarkalleen, mitä Danin mielessä liikkuu, mutta tänään en ole aivan varma. Katson häntä noin kaksikymmentäviisi kertaa, lähetän hänelle vaivihkaisia ajatusaaltoviestejä: *Sano minulle jotain. Ja: Avaa keskustelu. Ja: Olisiko ihan kamalaa katsoa tänne päin, edes kerran?*

Mutta mikään ei mene läpi. Hän on selvästi vaipunut täysin ajatuksiinsa. Turvaudun lopulta viimeiseen keinoon, kysyn sellaista mitä en koskaan kysy: »Mitä sinä mietit?»

Kadun melkein heti. En ole ikinä ollut niitä vaimoja, jotka jankuttavat: »Mitä sinä mietit?» Nyt tunnen itseni takertujaksi, ja se on ärsyttävää. Miksei Dan muka saisi istua hiljaa ja omissa ajatuksissaan? Miksi minä hännään häntä? Miksen voi antaa hänelle tilaa?

Toisaalta: mitä hemmettiä hän oikein miettii?

»Ai», Dan sanoo ja rypistää hajamielisenä otsaansa. »En mitään. Ajattelin vain lainaeh-toja. Asuntolainoja.»

Asuntolainoja!

Hyvä etten naura ääneen. Tämä vain osoittaa, miten erilaisia miehet ja naiset ovat. Ja sellaista en mielelläni sano, koska en todellakaan ole seksistinen – mutta hei. Tässä minä mietin

meidän avioliittoamme, ja siinä hän pohtii asuntolainoja.

»Onko asuntolainassa joku ongelma?»

»Ei», hän sanoo poissaolevasti ja vilkaisee navigaattoria.
»Helkutti, tämä reitti ei johda yhtään mihinkään.»

»Miksi sinä sitten mietit asuntolainoja?»

»Ai, öö...» Dan rypistää kulmiaan ja tuijottaa keskittyneesti navigaattorin näyttöä. »Ajattelin vain että kun ottaa asuntolainan...» Hän pyöräyttää rattia ja tekee U-käännöksen piittaamatta äkäisistä tööttäyksistä. »... tietää täsmälleen, miten pitkäksi ajaksi sen ottaa. Onhan kaksikymmentäviisi vuotta tietysti kaksikymmentäviisi vuotta, mutta sitten se on ohi. Sitten siitä pääsee eroon. On vapaa.»

Mahaani kouraisee ja tokaisen sen kummemmin miettimättä: »Olenko minä sinusta asuntolainaja?»

En ole enää hänen elämänsä rakkaus. Olen vaivalloinen talousjärjestely.

»Mitä?» Dan kääntyy katsomaan minua ällistyneenä.
»Sylvie, enhän minä sinusta puhu. Ei tämä sinuun liity.»

Ei voi olla totta. Toistan, etten todellakaan ole seksistinen mutta... miehet.

»Niinkö arvelet? Etkö kuule omia sanojasi?» Sanon matkien hänen ääntään: »'Me ollaan naimisissa vielä järjettömän pitkään. Hemmetti. Hei, asuntolainaja on siitä mahtava, että siitä pääsee eroon kahdenkymmenenviiden vuoden kuluttua. On vapaa.'» Jatkan tavallisella Sylvie-äänellä: »Väitätkö, että tuo oli aivan satunnainen ajatuskulku? Väitätkö, etteivät nämä kaksi asiaa liity toisiinsa mitenkään?»

»En minä –» Dan keskeyttää, taitaa viimeinkin oivaltaa.
»En minä sitä tarkoittanut», hän sanoo tavattoman ponnekaasti. »Olin jo unohtanut, mitä se lääkäri sanoi», hän lisää varmuuden vuoksi.

Katson häntä epäilevästi. »Olit unohtanut?»

»Niin. Olin unohtanut.»

Hän kuulostaa niin vilpilliseltä, että melkein sääliksi käy.
»Olit unohtanut, että me olemme yhdessä vielä kuusi-
kymmentäseitsemän vuotta?» Pakkohan minun on virittää
pieni ansa.

»Kuusi-kymmentäkahdeksan», hän oikaisee heti – ja sitten
hänen naamalleen leviää paljastava puna. »Tai oli mitä oli.
Kuten sanoin, en muista kunnolla.»

Kamala valehtelija. Luku on syöpynyt hänen aivoihinsa.
Kuten minunkin.

Tulemme Wandsworthiin, saamme parkkipaikan aika läheltä
kotia ja menemme sisään. Me asumme pienehkössä kolmen
makuuhuoneen talossa samanlaisten talojen rivissä: lyhyt tie
etuovelle ja takana piha, jonka ennen täyttivät yrtit ja kukat
mutta nyt kaksi valtaisaa leikkimökkiä, äitini nelivuotislahja
tytöille.

Ainoastaan äiti voi ostaa kaksi halvatur isoa ja täsmäl-
leen samannäköistä leikkimökkiä. Ja toimittaa ne yllätyksenä
keskelle syntymäpäiväjuhlia. Vieraat tuijottivat sanattomina,
suu auki, kun firman miehet kantoivat sisään punavalko-
raidallisia seinälevyjä, kattoja ja suloisia pikku ikkunoita ja
rakensivat talot käden käänteessä.

»Vau, äiti!» minä huudahdin, kun olimme kiitelleet
sydämemme pohjasta. »Siis, ne ovat aivan ihanat... usko-
mattomat... mutta... kaksi taloa? Siis ihan totta?» Hän vain
räpytteli kirkkaita sinisiä silmiään ja vastasi: »Ettei tyttöjen
tarvitse jakaa, kulta», ikään kuin vastaus olisi ilmiselvä.

Oli miten oli. Sellainen äiti on. Hän on hurmaava. Hur-
maavan ärsyttävä. Tai ehkä ärsyttävän hurmaava on parempi
määre. Ja itse asiassa toinen leikkimökki on todella kätevä
paikka jumppamatolle ja painoille. Eli.

Kun menemme sisään, kummallakaan ei ole oikein mitään
sanottavaa. Selatessani postia huomaan, että Dan katsoo

”Rakkaus on sitä, että pitää toista ihmistä loputtoman kiehtovana.”

Sylvien ja Danin avioarki sujuu saumattomasti: on kaunis koti, ihanat kaksostytöt ja hyvät työpaikat. He ovat täydellinen pari, lukevat toistensa ajatukset ja uskovat ettei mikään voi järkyttää heidän onneaan. Sitten lääkäri ennustaa tervehenkiselle parille vielä ainakin 68 yhteistä elinvuotta ja kriisi on valmis. Miten he jaksavat pysyä kiinnostavina toisilleen aina satavuotiaiksi asti? Nyt ei pelkät leffaillat enää riitä. Sylvie ja Dan alkavat järjestää toisilleen pirteitä pikku yllätyksiä. Ja jännitystä siitä kyllä koituukin, kun aikeet menevät pieleen ja yllätys toisensa perään yllättää heidät molemmat. Sitten ilmoille ponnahtaa varsinainen jymy-yllätys ja skandaali menneisyydestä paljastuu. Ovatko he koskaan toisiaan oikein tunteneetkaan?

”Jos rakkaus on helppoa, silloin tekee jotain väärin.”

